

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
 ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA
 (MINTARAKTÁR)
 KOLOZSVÁRTT
 GAZDÁK ÁLTAL MEGTEKINTHETŐ
 PETÓFI-UTCZA 7. SZ. ALATT.

Haszonbérlet.

Alsófehérvármegyében, Buzás-Bocsárd község határában, a Karácsonyfalvi vasuti állomástól alig negyedórányi távolságban fekvő, circa 2000 kat. holdnyi, tulnyomólag szántóföldből álló és a kellő gazdasági és lakó épületekkel ellátott KOVRIG-féle birtok 1904. márczius 20-tól 6, 9 vagy 12 évre

haszonbérbe kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad Müller Mihály nagy-enyedi ügyvédi irodája, hol a szerződési feltételek megtekinthetők.

Ügynökök nem díjaztatnak.

927.

Lóheremagot vásárol a legmagasabb

napi árban

HALDEK

magnagykereskedése,

József főherceg ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítója

Budapest, (926.)

Károly-körút 9. szám.

Szivattyúk **M**érlegek,

minden neme házi és nyilvános czélokra a mezőgazdaság-, építkezés- és iparnál.

legújabb javított rendszerű fűzős, százas és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra.

Szivattyu s gépgyártási beteti társaság.

Embermérlegek, mérlegek házihasználatra. 875.

W. Garvens, Wien, I., Schvarzenbergstrasse 6. || Árjegyzék ingyen és bérmentve. I., Wallfischgasse 14. . . .

E l a d ó
2 db.

Poland Kina
tenyészkoca.

Czim G. G. alatt a
kiadóban.

(1001.)

16 métermázsa

raczka

gyapju

jutányosan
eladó.

Czim a kiadóban.

(1002.)

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja :

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

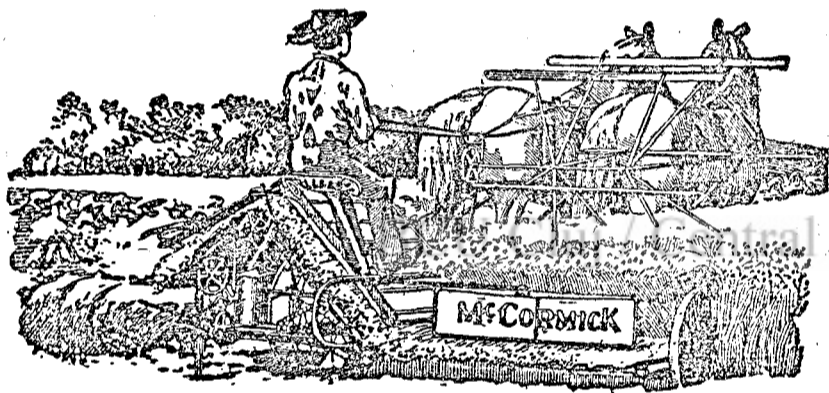
(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(CHICAGÓI ARATÓGÉPGYÁR.)

GRAND PRIX

PARIS 1900-b a n.

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörűkészülék,

„Daisy“ marokrakó aratógép,
Szénagyújtó gereblye és
Kéveköti fonal, (859.)

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalék-
részek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés
362,000 gép.

BUDAPEST,
V. ker., Váci-ut 30. sz.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb.
körében kitűnően bevált

„Pef“ (Porcellán-Email-Festék)

Falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyi-
ségek istállóik, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák,

klosettek stb. részére felette célszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok.

Festékgyárak :

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

889.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000— K.
Alapítványok 1268.080— K.
Tartalékok 111 053-60 K.

Összesen 1,779.133-60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén
az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj
arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelesleg-
ből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok
4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül
vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványval és
felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Munkatársakat keresünk

s alkalmat nyújtunk tisztességes, ambiciózus és
erélyes fiatal embereknek, hogy maguknak állandó
és jövedelmező positiót teremtsenek.

NEW-YORK

életbiztosító-társaság

több mint 600.000

kötvény-tulajdonost számlál,

(928.) kik több mint

6738 millió koronát biztosítottak.

A magyar társadalom legjobb rétegeiből
körülbelül

5000 ember

váltott „NEW-YORK“-kötvényt

60 millió korona összegben.

Biztosítási módozataink legelőnyösebbek!

Kötvényfeltételeink a legliberálisabbak.

Megkeresések Éber Jenő erdélyrészi tit-
kárhoz Kolozsvár, Rákóczy-út 42. intézendők.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 EVRE 12 KOR., 1/2 EVRE 6 KOR.,
1/4 EVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HÉTILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A pozsonyi kongresszus. <i>Éber Ernő</i>	489
Szarvasmarhatenyésztésünk közgazdasági jelentősége. <i>Sperker Ferenc</i>	490
Állategészségügyünk 1901-ben	492
A pozsonyi mezőgazdasági kiállítás II.	493
A növény minő tulajdonságaira terjedjen ki figyelme a vetőmagnevesítőnek a gabonafélék nemesítésénél. (Befejező közlmény.) <i>Kozma Dénes</i>	493
Tárca:	
A villámhárítóról. <i>Györy Elemér</i>	490
Pasteur szobra Dôleban	491
Könyvszemle.	494
Vegyes közlemények	494
Hirdetések	

A pozsonyi kongresszus.

Nem követtük azokat, akik az aktualitás kedvéért még a kongresszus hetében irták meg benyomásaikat a tárgyalások anyagának kellő ösmerhetése nélkül, hiányos sajtótudósítások alapján. Meg kellett várnunk a rendező szervezet hivatalos lapjának közleményeit s azt a személyesen tapasztaltakkal összevetve alkothattunk magunknak félig-meddig világos fogalmat a kongresszus tárgyalásairól. Egészen világosat még így sem, mert a tanácskozás rendje három szakosztályba osztotta a kongresszust, úgy, hogy a résztvevő a fizika törvényei szerint egyszerre csak egy szakosztályban lehetvén jelen, a többi szakosztályok tanácskozásairól csak a nagyon is hiányos sajtóközleményekből értesülhetett.

Mi volt célja a pozsonyi kongresszusnak? „Miután minden vidék megnyilatkozott a kivándorlás kérdésében, természetes fokozat szerint az országgrészi kongresszusok határozatainak most már a gazdatársadalom összeségét (?) képviselő fórum elé kell kerülniök; ez a fórum a pozsonyi VI. országos gazdakongresszus” — mondja a kongresszus tervezete.

A vidéki kongresszusok határozatai megkurtított, elváltoztatott formában csakugyan a pozsonyi kongresszus elé kerültek s ennek egyik főhivatása lett volna a vidékek megnyilatkozásait tudomásul venni s azokat saját tekintélyével megsúlyozni. Nos hát mindenekelőtt konstatálnunk kell, hogy a vidéki kongresszusok „megnyilatkozásai” épen nem voltak azonosak az országos kongresszus elé terjesztett határozatokkal. Az a határozati javaslat, amit a VI. országos gazdakongresszus elé terjesztett a kongresszus rendező bizottsága s ami fölött az vita nélkül volt határozandó, részben többet, részben kevesebbet, részben mást tartalmazott és csak kis részben tartalmazta azt, amit az egyes kongresszusok határozatainak pontos összeállításának tartalmaznia kellett volna.

Csak egy kis részben, csak a kivándorlás törvénye rendezésének kérdésében hoztak a vidéki kongresszusok előírt és egyetértő határozatokat, tehát egy egyöntetű határozatot; de ennek a határozatnak jelentősége rögtön eltörpült, mikor a belügyi kormány jelenvolt képviselője előadta a kormány által őszszel a törvényhozás elé terjesztendő kivándorlási törvény irányelveit és részleteit, melyek más úton haladnak, mint a határozat kívánta. A kormány törvénytervezetét előadó miniszteri tanácsos bölcs belátással mutatott rá azokra az elvekre, melyeknek a törvényben érvényesülniök kellend:

„Számot kell vetni azzal is hogy a kivándorlást teljesen elnyomni nem lehet. Először, mert nincsenek rá eszközeink sem, másodsor, mert az ellenkeznék az egyéni szabadsággal is. Arra kell tehát törekedni a kivándorlás ren-

dezésénél, 1. hogy annak csak munkakeresés jellege legyen; 2. hogy a könnyelmű kivándorlás meggátoltassék; 3. hogy a kivándorlók első lépésüktől kezdve a településig és kiűnt az idegen államban is mindenütt és mindig a magyar állam gondozásaiban részesüljenek és 4. hogy a kivándorlottakban a magyar hazához való tartozás érzete állandóan ápoltsassék s nekik a visszavándorlás megkönnyítettassék.”

A pozsonyi kongresszus kivándorlási szakosztályának tanácskozásai során egyetlen egy új momentum sem merült föl, mely a készülő törvényjavaslat emez elveinek megváltoztatására hathatna.

Nagyon helyesen járt el a kongresszus, mikor a gazdákat az országos mezőgazdasági munkáspénztár intézményének támogatására fölhívta; de mikor a statisztikai adatok azt mutatják, hogy a kivándorlók zömét a mezőgazdasági munkás- és cselédsztyál szolgálattja, mikor a statisztika azt mutatja, hogy ez a munkás és cseléd nagyobb munkabér és föld utáni vágyódásában vándorol ki, akkor bármily helyesnek tartjuk is a munkáspénztár nemes céljainak a legszélesebb körben való propagálását — a „helyhez kötésre” ezt sem elegendő, sem egyetlen eszköznek nem tartjuk. A mezőgazdasági munkást földhöz kell juttatni és akkor az alacsony munkabérek mellett is meg fog élni tudni és ragaszkodni fog ehhez a hazához, melynek egy darab földjét ő is magáénak tudja.

A kivándorlási szakosztályban szóba került még a bevándorlás szabályozása és „védelmi intézkedések”-nek nevezett drákói szigorú és kivihetetlen javaslatok, melyeket a belügyminiszter képviselője kellő értékükre redukált azzal a kijelentésével, hogy bármily nagy érdek fűződjék is ahoz, hogy a magyar föld magyar kézen maradjon s a nemzetiségi izgatás üldöztesse, egy jogállamban mégsem lehet erre az összes jogelveken való keresztül-gázolással törekedni.

A birtokpolitikai, adó- és hitelügyi szakosztályban olyan nagy kérdések kerültek szónyegre, melyek mindenike megkívánta volna az alapos és komoly tárgyalást, ami a kongresszusi ügyrend alapján az egyes fölszólalóknak engedélyezett tíz pernyi idő alatt merő lehetetlenség volt. Hogyan fejthetné ki tíz rövid perc alatt eszméit és javaslatait egy szakember olyan életbevágó nagy kérdésekről, mint aminök az adóreform, a gazdahitel, a birtokszerzés és konzerválás, vagy az uzsora? Hogyan alakulhatna itt ki a valóságos gazdaságközvélemény, mikor vitatkoznia csak az előadónak lehet, míg a többi fölszólaló szó nélkül kénytelen elhallgatni azokat az észrevételeket, melyekkel az előadók viszonzválasz veszélye nélkül szabadon ítéltetik fölszólalásaikat? Elhiszszük, ha azt mondják, hogy egy ilyen kongresszus keretében korlátozni

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és királyi udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrassy-út 23. szám.

Ajánl: téli borsót, téli bükkönyt,

tarlórépamagot, biborheremagot, pohán-

kát, mustármagot, szösös bükkönyt

(*Vicia villosa*), legelsőrendű minőségben,

a legjutányosabban.

“A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Aratási és cséplési árjegyzéke

megjelent és kívánatra bárkinek azonnal megküldetik.

kell ilyenképen a szólásszabadságot; de épen azért azt hisszük, hogy az *ilyen kongresszusoknak realis értékük nincs.*

Ha a gróf Zselénszky Róbert adóreformtervezetének husz pontjához — amely husz pontban az új adótörvényhez fűzött husz fontos követelmény van letéve — hozzáértő ember a lehető legrövidebben akarna hosszászólni, ez maga husz percet venne igénybe, ami az ügyrend értelmében nem lehetséges. Pedig a husz pontban nem kisebb dolgokról van szó, mint: a nagykorúnak köteles adófizetése, a létminimum egy csudálatos új válfaja, a földadó kontingentálása, a házadó leszállítása, a bányaadó fölemelése (a székelyföldi bányák nagyobb fejlődése érdekében?), a szállítási adó, vadászati adó, nyereményadó új rendszabályai, a szeszadó fölemelése, stb. stb. Nem volt, de nem is lehetett senki, aki ehez az adóreformtervezetethez alaposan, szakértően hozzászólott volna. Természetes, hogy a kongresszus azt egészében határozattá emelte.

Talán ha a *gazdahitel* tárgyalásával egy időben nem lett volna egy másik teremben élénk vámvita, nem tapasztalhattuk volna ezen a kongresszuson az érdeklődésnek a hitelkérdések iránt való ugyanolyan lanyhaságát, mint a vidéki kongresszusokon. Talán akkor akadt volna olyan hang is, mely „gazdahitel” alatt nemcsak a közép- és nagybirtokososztály hitelt talált volna szervezetlennek; talán akkor nemcsak a nagyobb birtok személyi, hanem a kisbirtok jelzálogos hiteléről is esett volna szó a „gazdahitel” tárgyalása közben. Így a szakosztály változatlanul elfogadta az előadó javaslatát, mely szerint a kongresszus megbizta az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy a kormány bevonásával minél előbb indítson messzemenő társadalmi mozgalmat, hogy egy tisztán agrár célokat szolgáló bankintézményt létesítsen. Ezen intézmény hivatott lesz a közép- és nagybirtokosok osztály hiteligényeit kielégíteni és pedig folyószámla-, váltóhitel és később, ha az intézmény megerősödik, varás hitel alakjában; nemkülömben a mezőgazdasági termény feldolgozása és értékesítésével foglalkozó szövetkezeteket és intézményeket a szükséges hitellel támogatni.

Elfogadta a javaslatot, noha többen rámutattak arra, hogy ez a határozat több irányban ellentétes azzal a határozattal, amit egy korábbi hitelankéton a gazdák magukévá tettek.

A *birtokszerszés és birtokkonzerválás* cím alatt ez a szakosztály kénytelen volt egy az egész birtokéletre kiterjedő előadással foglalkozni, még pedig a tíz percnyi idő szabta szűk korlátok közt foglalkozni. A hangulatos szép előadás és az annak nyomában járó határozati javaslat a következőket ölelte föl: Az állami telepítések nagymértékű megindítása. Homestead. A kisbirtok személyi hitel- és biztosítási ügye. Általános új földtehermentesítés. Jelzálogos terhek statisztikája. Birtokminimum megállapítása. Törzsökösödési törvény behozatala. Középbirtok hitbizományok engedélyezése. Az előadó, *dr. Baross János* nálunk egész speciális irodalmát teremtette meg a törzsökösödési kérdésnek. Ő Wesszfáliában tanulmányozta ezt az örökösödési jogot és azóta megcsontosodott hibe annak; dacára, hogy ott a mieinktől eltérő viszonyok közt hozták be azt, dacára, hogy az — mint *Ugron Gábor* Tusnádon és *Barta Ödön* Pozsonyban ékesen kifejtették — az ősi magyar örökösödési joggal és az egyenlőség elvével ellentézik, dacára, hogy ő maga sem tud válaszolni arra a kérdésre, hogy a törzsörökös által pénzben kielégített társörökösök a szülői földet elhagyva minő életpályákra léphetnének nálunk, ahol olyan gyenge még az ipar. Földtehermentesítés a kisbirtokosok javára, mely önerejéből a nem is önhibájából keletkezett tulságos eladósodottságban mármár elmerül, az szükséges és az lehetséges úgy, miként azt *Barta Ödön* a képviselőházban is javasolta; de földtehermentesítés a nagybirtok részére, mely a legjobb hitelszervezetek fölött rendelkezik, földtehermentesítés a középbirtokosok javára, mely intelligenciájánál fogva is megválogathatja hitelforrásait és más pályákra is léphet: az a mi helyzetünkben nem is szükséges s az általa megkívánt óriási eszközök következtében nem is lehetséges. Hitbizományi birtokok alapítása pedig bármily formában is, retrográd és haszontalan intézmény lenne.

Az ipari és értékesítési osztályban vá-

ratlanul élénk vita fejlődött ki az önálló és közösvámterület kérdésében. Hogy a gazdák ezen tanácskozásában a közösvámterület alapján hozták a határozatot, az csak természetes. De azt hisszük, hogy mindazok, kik az előadó javaslatát a kongresszus határozatává segítették emelni, a kiegyezési kérdés minden fázisában valóban csak olyan kiegyezést fognak támogatni, mely az ország gazdasági érdekeit minden irányban valóban megvédi.

Ugyanezen szakosztályban a *mezőgazdasági szesz- és cukoripar* fejlesztésére a kisebb üzemi mezőgazdasági szesz- és cukorgyárak érdekében hoztak hasznos határozatot.

Az élélmiszerek és élvezeti cikkek *szövetkezeti értékesítésének* tárgyalásánál nem találhatunk semmit, ami fenékgig ki nem lett volna már régen meritve. Az értékesítő szövetkezetek rendeltetéséről, működéséről, szervezéséről és hasznáról mi újat sem lehetett a pozsonyi kongresszuson hallani. Amiért néhány buzgó férfi már évek óta fáradozik, arra a kongresszus megadta a szankciót; de arra nézve, hogy a gazdákat mily uton és módon lehetne a szövetkezeti értékesítés eszméjének megnyerni, arra most sem kaptunk választ, pedig azt szerettük volna megtudni.

Megfelelt-e a pozsonyi kongresszus a rendezői által hozzáfűzött reményeknek, azt nem tudjuk. Az ország által hozzáfűzött reményeknek aligha felelt meg. Pedig a kongresszusoktól nem szabad nagyon sokat remélni és nem szabad praktikus javaslatokat várni. Meg kell elégedni annyival, hogy az előadók alaposan elkészülnek a tárgyukkal s a jelenlevők közül a meghatározott kis időn belül néhányan megteszik észrevételeiket, minek azonban a javaslat sorsára vajmi gyenge kihatása van. A pozsonyi kongresszus jelentősége sem lépi át az egyéb kongresszusok keretét.

Eber Ernő.

Szarvasmarhatenyésztésünk közgazdasági jelentősége.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tekintetes Szerkesztő úr!

Az „Erdélyi Gazda”-ban a nyár elején egy cikk jelent meg, melyben egymással

sokat, melyek az időtájt sok kárt tettek a vidéken. Később pedig már a szárazságot tulajdonították neki, mivel úgy mondták, más határookra hajtja a felleget ördögös masinájával.

A sokféle zugolódásnak és izgatásnak az lett a vége, hogy a felingerelt pórnép egy éjjel megrohanta a tudós házat és a villámhárító készüléket összetörte. Hiába folyamodott segedelemért egyházi és világi patrónusaihoz, senki sem mert szembeszállni az uralkodó balítélettel. De a villámhárítót illetőleg is bebizonyosodott az a régi igazság, hogy az eszmét csak egy időre s rendszerint rövid időre lehet elnyomni.

A műveltség nagy középpontjai általában a művelt nyugati államok hamarosan tudatára ébredett a mérhetetlen haszonnak, melyet a villámhárító képvisel, mind a nyugalom, mind a vagyonszertesség szempontjából. Tíz-husz esztendő pedig az egész földkerekségén othonossá tette a villámhárítót.

Nálunk Magyarországon 1777-ben tették fel a budai királyi Oskola Mindenesség palo-

TÁRCA.

A villámhárítóról.

Fokozottabb műveltséggel dicsekvő nemzetek sem mentek mindig amaz emberi gyarlóságtól, hogy idegenkednek egyes dolgoktól, a mi új. Különösen akkor nyilvánul meg és tiltakozik legjobban az emberek lelkében rejülő ós konzervatív szellem, a midőn valamelyes újítás belemarkolni látszik a vallásos érzületbe.

Saját magam láttam, mikor a felbűszült tömeg összezúzott egy ártatlan viharágyut. „Az eget bizony ne ostromolja meg semmi istentagadó, mert annak meggyülik a baja velünk” mondták és nemsokára csak a helye mutatta, hogy a viharágyu hol állt.

Mi szeretjük műveltségünket fitogtatni. Századunkat elneveztük a felvilágosodás korszakának, pedig sok tekintetben nem vagyunk fölvilágosultabbak amaz elődeinknél, a kik még a maguk idejében (1750-ben) az első villámhárítót pusztították el.

Mária Terézia királyunk korában élt egy tudós férfi, Divisch Prokop, a ki tényleg komoly tudós volt. A villámhárítóra vonatkozó tapasztalatait nem Franklintól szerezte, de saját maga kísérletezett e téren, úgy, hogy magát a készüléket is nagyban kitejlesztette. Egyszer egy Ferenc nevű jezsuita páter tréfált meg azzal, hogy ennek egyik villamos gépjét pusztá jelenlétével munkaképtelenné tette. A páter kétségbe volt esve a gép eredménytelen forgása miatt, míg Divisch mosolyogva szedett ki akkori divatu nagy parókájából egy csomó hegyesre köszörült szöveget, a melyekkel észrevétlenül vezethette el a gépből a villamosságot. Pedig nem is tett egyebet, mint hogy odahajolt a gép üvegkeréke fölé, mintha közelről akarná megnézni.

E tréfájának később nagy hasznát is vette, mert ez vezette arra a gondolatra, hogy hegyes villámhárítókat készítsen. Készített is ilyet s Brenditzben saját házára tette — de vesztére.

Azzal kezdtek vádolni, hogy eme Isten ellen való bűnével idézte elő a felhőszakadá-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

szembe lettek állítva a magyarfajta szarvasmarhának előnyei és hátrányai. a nyugati fajtnak (szerintem csak látszólagos) előnyeivel és igen sok hátrányaival s végül azon kérdés vetetett fel, hogy voltaképpen miféle szarvasmarhafajtát tenyészsen a gazda?

Mondhatom, hogy akkor nem kis önnegtagadásomba került a hallgatás; de hallgattam, mert nem tartottam helyesnek, hogy éppen én akarjam meggyőzni érveimmel (pedig egy egész batteriát állíthattam volna föl ezekből) a gazdák ingadozó vagy talán már át is pártolt részét arról, hogy Magyarországon, annak speciális viszonyainál fogva, csakis a magyarfajta szarvasmarha tenyésztésének van jövője. Hallgattam pedig azért, mert nem akartam kitenni magamat annak, hogy tenyésztői elleneim azt mondassák: beleléte magát a magyarfajta szarvasmarha tenyésztésébe, elfogult, haza beszél, reclamat akar csinálni tenyésztésének stb. Hallgattam tehát mindaddig, azon reményben, nemcsak, de azon erős meggyőződésben, hogy a magyar gazdák egész serege fogja megostromolni az „Erdélyi Gazda”-t s tömegesen, nálamnál sokkal avatottabbak, fogják napnál fényesebben bizonyítani azt, hogy miféle fajta marhának a tenyésztése indokolt Magyarországon.

Fájdalom, mint annyiszor az életben, ezen hitemben is csalatkoztam. Legalább én, erre vonatkozó két cikknél többet nem látam megjelenni az „Erdélyi Gazda”-ban.

Jelen soraimnak sem az a célja, hogy akár a felett lamentáljak, hogy egy ilyen érdekes és gazdasági tekintetben nagy fontosságú kérdés annyira negligálva lett, akár hogy megkisértem érvekkel bizonyítani, miszerint hazánkban csakis a magyarfajta szarvasmarha tenyésztése lehet észszerű s csakis ennek van jövője; hanem én csupán egy igen érdekes és tanulságos tényre kívánom az „Erdélyi Gazda” tisztelt olvasóit megösmerettni a következőkben:

Mások részéről sok reábeszélés és részemről hosszas töprengés után bemutattam magyar-erdélyifajta szarvasmarha tenyésztését a II-ik mezőgazdasági országos kiállításon Pozsonyban, egy minden német és évjáratot feltüntető 13 darabból álló kollekcióval.

Hogy milyen eredménnyel, azt a jury volt és a szaklapok lesznek hivatva megítélni. Én csak annyit jelezhetek, hogy több sopronmegyei sváb, de magyarul jól beszélő, feltűnően értelmes kisgazdával volt alkalmam a pozsonyi kiállításon beszélgetni, miközben állataimat nézegették, kik valamennyien úgy nyilatkoztak, hogy kénytelenek visszatérni a magyarfajta szarvasmarha tenyésztésére, mert tüdőgümőkór miatt csak káruk van a nyugati fajta tenyésztésében s nem csak hogy megunták, de nem is győzik a sok állatorvosi költséget s a sok gyógykezelés körüli bibelődést, melyet a minduntalan előforduló nehéz szülések és csaknem állandóan grasszáló ragályos elvetéléseknél hordozniok kell.

Hogy egy olyan kiválóan intelligens, jeles gazda, mint gróf Teleki Arvéd barátom — ha jól tudom — 7-8 év előtt *hasonló indokból* felhagyott a nyugati marhatenyésztéssel és áttért a magyarfajta tenyésztésre, melyet azóta sok értelemmel párosult szorgalom s kitartással igen szép és követésre méltó eredménnyel tenyészt, mondom már azon körülmény fel kellett hogy keltse az érdeklődők figyelmét, az említettem egyszerű sopronmegyei gazdák nyilatkozata pedig úgy vélem, minden komoly gazda tenyésztőt beható gondolkozásra kell hogy felelőzzen.

Tovább megyek. Figyelmet kérek! Mert még csak most jön a java, az igazi csattanós!

Egy Spóra Leopold nevű St. Pölteni, tehát osztrák tenyésztő megvett tőlem a pozsonyi kiállításon egy fiatal magyar-erdélyi bikát abból, a szaklapokban is nem egyszer megtámadott és helytelen iránynak nyilvánított szt. demeteri tenyésztőből, vevő kijelentése szerint, azon célból, hogy eltorzult elpatyhúdt szervezetű simmenthali tenyésztébe egy kis edzettebb, ellenállóbb vért keverjen, mert mint mondá, „So geht die Geschichte nicht weiter!”

Igy gondolkodik és cselekszik a német akkor, a midőn nálunk nyakra före hagynak fel a gazdák a magyar szarvasmarha tenyésztéssel s térnek át a nyugatinak tenyésztésére s a máért feláldozva egy hosszú jövőt, vakon rohannak azon örvénybe, melyből a

gondolkodó német gazdák, mint Spóra ur példája is mutatja, igyekeznek valahogyan kivergődni.

Többször olvastam már addig is német gazdasági szaklapokban felvetett azon kérdést, nem-e volna indokolt és helyes kísérletképpen magyarfajta bikákat alkalmazni tenyésztésükben s ezek által edzettebb, ellenállóbb szóval egészségesebb vért keverni azokba s ime most e téren az első lépés megtörtént!

Ha pedig már, nemcsak így gondolkodnak, de így is kezdenek cselekedni a német tenyésztők, kik kiváló utjaik és nehéz jó igás lovaik mellett, a szarvasmarhát csakis hús és tej termelésre tartják; mennyivel inkább kellene a magyar gazdának áldozatok árán is arra törekednie, hogy azt az áldott jó magyar fajta marhát, nemcsak fenntartva; hanem azt, edzetségének megóvása mellett, egyes hiányaiban és gyöngébb tulajdonságaiban fokozatosan javítva, a gazdaságnak egy jól jövedelmező ágává átalakítsa. Mert teoriában a laikus ember fülében szépen hangzik ugyan az, hogy a magyar ökröt alkalmas lófajtával is lehet helyettesíteni, a mely gyorsabb munkát is végez, de a praktikus és a viszonyokat alaposan ismerő gazdának legfőbb szárnalmas mosoly kél ajkaira ilyen eszméknek hallatára s midőn előre borsózik a háta a ló fogatok tartásával járó tetemesen több kiadás, vesződség s az értékcsökkenés miatt, egyben lelki szemei elé tárul a jövőnek azon szomorú képe, miként lesznek majd a kora tavaszi és késő őszi esőzések alkalmával a jövőbeli lófogatok a magyar Alföldön vagy Erdélyben pl. a Mezőségen a feneketlen sárból emelő gépekkel kiemelve. Hiszen jól tudjuk, hogy a csehországi cukorgyáros is, a ki különben lóval szánt, Erdélyben magyar ökröt vásárol azon célból, hogy azzal az ős és tél folytán felázott cukorrépa földéről a répát szállítaná birja.

Tehát vajjon nem-e okosabb lenne addig-addig becsülni meg azt a becses anyagot, a melyről Spóra ur azt mondta, hogy „úgy látszik a magyar gazdák nagy része nem is tudja milyen kincscsel bír” s annak egyes hibáit — de mindig csak edzetségének megóvása mellett — javítani, ismétlem nem-e

tájára a „menyő elfolytatókat” mint azt Révai írja.

Kitűnik ebből, hogy a villámhárító nálunk is elég hamar került alkalmazásba. Hogy miképpen fogadták az ujitást az akkori emberek, annak érdekes emléke maradt fenn báró Orczy Lőrincz következő, egykoru versében:

Látok már hegyeken acélos nyársakat,
Hogy mennyő ne érjen bádogos torryokat.
Tűzi pára hajtja a terhes hajókat,
Sodrott szél gyógyítja a romlott tagokat
Elég, hogy Budán már mennyőkötől nem félnek
Ha az ég háborog s zörög, csak nevetnek.
Hét acélos póznán fellegek repesnek,
Ég csattanásának süveget nem vesznek.

Eleinte szélben használták az „égi tűzivő” elnevezést, a mi teljesen festi az akkoriban uralkodó fölfogást, mely szerint a fémesucs azáltal semmisítené meg a villámot, hogy magába szívja. Ezt az elnevezést még elvéve ma is lehet hallani öregebb emberektől. Magyarországon a múlt század vége felé lett honossá a villámhárító. György Elemér.

Pasteur szobra Dôleban.

Pasteur Dôleban született, de gyermekiségének nagy részét Arboisban töltötte el. A Jura e két városa most a híres tudós emlékére emelt szobrot nyert.

Pasteur dôlei szobrát, a mely Charles szobrász műve, augusztus 3-án leplezték le Trouillot kereskedelmi miniszter, a francia akadémia és a természettudományi akadémia küldöttségeinek a jelenlétében.

Roux dr., a természettudományi akadémia kiküldötte, szép beszédben méltatta a kiváló tudós érdemeit, a melyekkel annyira rászolgált a népek hálájára:

Pasteur, egy tudományág megalapítója, a gondokat és a küzdelmet épp úgy ismerte, mint bárki más, de a siker teljes örömet jobban átérzhette, mint bárki más. Tényleg, fölfedezései olyan természetűek, hogy eszt és szívet egyaránt kielégíthették. Jelentőségök, az a szigorú módszer, a melylyel ki vannak fejtve, bámulatra tartanak igényt. Jótékony hatásuk a világ háláját hódította meg. Mennyi bajt hártott el! Milyen szenvedésektől szabadította meg az emberiséget! Hány életet men-

tett meg! Ez tette boldoggá Pasteurt és kárpótolta fáradozásaiért, hiszen az emberek legjobbika volt. A humanitásnak ez a jellege olyan magas fokon áll Pasteur munkásságában, hogy a legnépszerűbbé tette a tudósok között.

Mindenki ismeri az erjedésre és az üszögre vonatkozó tanulmányait és míg korcsmásosok, szőlőtermelők, mezőgazdák lesznek, gondolatuk Pasteur felé fog fordulni. Ki nem tudja, hogy Pasteur rájött a veszettség megállítására, hogy az ő tevékenysége révén a sebeszet sikerrel kísérletheti meg a legveszedelmesebb műtéteket, az orvostudomány pedig végre diadalmasodhatik némely legfenyegetőbb betegség fölött? Míg sebesültek és betegek lesznek, hálájuk Pasteur felé fog fordulni...

De Pasteur munkálatai megjavították is az emberi élet föltételeit, nemcsak csökkentették szenvedéseinket, hanem gyarapították segédforrásainkat is. Megújították a bor és sör előállításának az eljárásait, a tejgazdaságot és a sajtkészítést, a selyem ipart és a bacteriologia már valamennyi ipar legregibbjeit is megjavítani készül: a földmívelést. A mikrobák, a melyek megszámlálhatlan mennyiségben vannak a talaj minden részecskéjében, földoldozzák a szerves anyagokat, hogy a növények

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, egymint: esontitst és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hvá a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

helyesebb volna azt megbecsülni addig, amig birtokában vagyunk? Hiszen talán könnyebb arra vigyázni, hogy az örvénybe bele ne bukunk, mintha már nyakig vagyunk benne, abból kimászni?!

Ezen gondolkozzanak, még pedig gyorsan, azon gazdatársak, kik a magyar marhát a mai gazdasági aera keretébe be nem illő, rossz, elavult portékának tartják s annyira rajonganak azon marháért, melyet Spóra úr ezen haszontalan anyaggal akar némileg életképesse tenni.

Részemről nemcsak most, de már 25 év előtt is tisztában voltam a teendők felől, különben nem fáradtam volna annyit a magyar marha javítva való tenyésztése érdekében.

Végezetül még csak annyit: „Ki mint vet, úgy arat“!

Kiváló tisztelettel

Élesden, 1902. szeptember 14-én

Sperker Ferenc.

Állategészségügyünk 1901-ben.*)

Az 1901. év első napjával életbe lépett az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló 1900. évi XVII. t. cikk. a melynek értelmében az állategészségügyi hatóságoknál a szakszolgálatot a földmívelésügyi minisztertől kinevezett m. kir. állatorvosok látják el. Az általában szabatosabb és intenzívebb szolgálat és a szakértőknek az ország területén egyenletes eloszlása egyebek között a ragadós betegségek bejelentésére és hivatalos megállapítására is van előnyös befolyással, mely körülmény a betegségek előfordulására vonatkozó számadatok mérlegelésénél és azok összehasonlítása közben a megelőző évek adataival megfelelő méltatást igényel.

Az 1888. VII. t. c. 24. §-a és az ennek alapján kibocsátott miniszteri rendeletek értel-

*) Mutatvány az «Állategészségügyi Évkönyv 1901-re» című, a m. kir. földmívelésügyi miniszter megbízásából Hutyra Ferenc által írt munkából.

assimilálhassák őket. Nagy szerepet játszanak a föld megtermékenyítésében és mondhatjuk, hogy nélkülök nem volna aratás. E mikrobák készítik ki a nitrátokat, a növények kedvelt táplálékát és mibrobák teszik lehetővé, hogy a nitrogént egyesesen a légkörből merítsék.

A civilizáció menete sok dicsőséget fog lefontani, a melyeket maradandóknak véltek, de Pasteur dicsőségének mitsem kell az időtől tartania. Azt is sejtem, hogy a jövő századokban tiszteletére megújulnak a maihoz hasonló ünnepek és hogy a népek, a melyeket a tudomány előhaladása boldogabbá tett, Pasteurt örök jötevéjük gyanánt fogják dicsőíteni.

A kereskedelmi miniszter beszédjében főleg Pasteur fölfedezéseinek gyakorlati jellegére mutatott rá.

Közel két milliárdra emelkedtek — ugymond — husz év alatt a selyemtenyésztés veszteségei, mielőtt Pasteur a selyemhernyók betegségeit tanulmányozta. Ki számíthatja ki azt a sok milliót, a melylyel Pasteur adósai a bortermelők, a sör- és ecetgyárosok, a gazdák, kiknek földjeit a pusztító üszög ellen védte, ki számíthatja ki azt a nagy anyagi gazdagságot, a melylyel Pasteur, nagy alakját olyannyira jellemző önzetlenségével, hazáját megajándékozta?

mében az 1900. évben hivatalból jelentendő fertőző állati betegségek voltak: a keleti marhavész, a lépfene, a veszettség, a takonykór, a száj- és körömfájás, a ragadós tüdőlob, a juhhimlő, a tenyészbénaság és az ivarszerveken jelentkező hólyagos kiütés, a rühösség, a sertésorbánc, a hivalyvész, a sertésvész és a sertéskolera.

Ezen betegségek közül az év folyamán a keleti marhavész és a tenyészbénaság egy esetben sem fordult elő az ország területén.

A többi betegségek közül a megelőző évhez viszonyítva kevesebb számu esetben került észlelés alá: a takonykór, a száj- és körömfájás, a ragadós tüdőlob és a sertésvész; ellenben több esetben állapította meg: a lépfene, a veszettség, a himlő és a rühösség.

A hivatalos jelentések szerint ragadós betegségekben mindössze megbetegedett:

	1901-ben	1900-ban	1901-ben tehát
Ló	7,326	3,123	+ 4,203
Szarvasmarha	7,425	11,059	— 3,634
Juh	21,699	23,573	— 1,874
Sertés	234,339	300,349	— 66,010

A megbetegedett állatok közül elhullott, illetőleg leöltetett:

	1901-ben	1900-ban	1901-ben tehát
Ló	1,731	1,262	— 469
Szarvasmarha	4,934	2,548	+ 2,386
Juh	3,082	1,476	+ 1,606
Sertés	145,483	188,393	— 42,910

Kedvezőbben alakultak a viszonyok nevezetesen a száj- és körömfájás, a ragadós tüdőlob és a sertésvész tekintetében.

A száj- és körömfájás az ország belsejében csak Békés vármegye területén merült fel igen szűk területen és kedvező lefolyással. Az év végén a román határszél mentén lépett fel két vármegyében Romániából történt behurcoltatás következtében, a hol a járvány az év második felében igen erős elterjedést nyert és a határszéli legelőknél az ott tartózkodó erdélyi származású állatokra is átragadt. Ez állatok hazahajtása után a betegség Brassó és Fogaras vármegyékben gyorsan terjedni kezdett, de a foganatosított erélyes intézkedések azt a fertőzött területre korlátozták és végül teljesen megszüntették. Az év folyamán nyolc hónapon keresztül az ország területe járványmentes volt.

A ragadós tüdőlob az egész év folyamán már csak egy ízben, Trencsén vármegye Dubnic községében lépett fel, de a fertőzött állatállomány haladéktalan vágóhidra küldésével ez a járványgóc is rövid idő alatt kiirtott és attól kezdve az ország területe veszmentes volt.

Az 1892. évben megkezdett és tíz éven keresztül folytatott irtás folyamán mindössze 65,938 szarvasmarha vonatott ki a forgalomból, az állami kártalanítás összege pedig 3.651,905 K. 02 fillért tett ki.

A sertésvész az 1897. év óta lassan bár, de fokozatosan enyhül. Ezúttal hasonló területen volt ugyan észlelhető, mint a megelőző évben, de intenzitásából tetemesen engedett, a mi a fertőzött udvarok és a megbetegedett állatok számának jelentékeny csökkenésében, valamint az elhullási arány javulásában is nyert kifejezést. Az ország összes sertésállományához viszonyítva 32% betegedett meg és 20% hullott el, szemben 42, illetőleg 27% kal a megelőző évben.

Az állati járványok okozta veszteségek pénzértéke, eltekintve a forgalmi korlátozások és az állatok mulékony megbetegedése folytán előállott károsodásoktól, megközelítő számitás szerint 5.791,117 koronát tett ki, szemben 6.636.978 koronával az előbbi évben. A kimutatott összegnek tulnyomó része 89.7%, ezúttal is a sertésvész okozta veszteségekre esik (a megelőző évben szintén 89.7%).

A takonykór tekintetében a viszonyok kedvezőbben alakultak. Dacára ugyanis a betegség ellen több év óta folyó erélyesebb eljárásnak, a tavaszi állatvizsgálatok és a vásárok szigorubb ellenőrzésének, a megbetegedési esetek száma, melyek közé a rejtett takonykór esetei is be vannak számitva, kevesbedett és a javulás különösen az azelőtt erősebben fertőzött vidékeken szembe tünő. A betegség terjedése elleni küzdelemben a mallein következetesen igen értékes szolgálattal tesz.

Kedvezőtlenebbül alakultak a viszonyok a veszettség és a juhhimlő tekintetében.

A veszettség ezúttal jóval nagyobb számu esetben konstataált, mint a múlt évben. A betegségnek jelentékeny elterjedése az ország területén azzal a körülménnyel függ össze, hogy a törvényhatóságok ebtartási szabályrendeletei értelmében az ebadó alig valahol általánosan kötelező s e mellett a kellenél enyhébb rendelkezések végrehajtása is sok helyütt hiányos.

A juhhimlő főleg az erdélyi vármegyékben és a Duna-Tisza közén öltött a múlt évinél tetemesen nagyobb mérvet. Kétségtelen, hogy a betegségnek időközönként erősebb elterjedése és az ország területén állandó előfordulása a most is széltebben gyakorolt himlővédőjással áll oki kapcsolatban.

A lépfene és a rühösség esetei számának emelkedése az állatorvosi szolgálat szabatosabb funkcionálásával függ össze, amennyiben egyfelől az elhullási esetek boncolás útján pontosabban állapították meg s ezzel a lépfenének több esete jutott tudomásra, másfelől pedig a tavasszal szigorubb foganosított állatvizsgálat a rühösség több esetét derítette ki.

Allami kártalanítás címén az államkincstár kisajátított állatokért és megsemmisített ragályt terjesztő tárgyakért a következő összegeket fizette:

ragadós tüdőlobban beteg vagy gyanus marhákért	19,339 K. 49 f.
ragadós tüdőlobos fertőzésről gyanus szarvasmarhákért	17,601 „ 68 „
rejtett takonykóros lovakért	12,202 „ 24 „
takonykór gyanu alapján kiirtott nem beteg lovakért	5,412 „ 26 „
megsemmisített tárgyakért	4,089 „ 14 „
Összesen	55,644 K. 81 f.

Az állandó állategészségügyi intézmények sorában a köztvágóhidak száma az évi jelentések adatai szerint 2,093 volt. A közfogyasztás céljaira levágott állatokra vonatkozó adatok szerint ismét emelkedett (11.8% kal) a levágott sertések, továbbá kisebb mértékben (30%), a levágott borjúk száma, míg a szarvasmarhák száma 1.1% kal kevesbedett.

Allatrakodó állomások volt összesen 1,162, állatvásár 1,300 községben tartatott, gyepmesteri telep létezett 58 vármegyében, összesen 292.

Az állatforgalom egészben véve élénkebb volt, mint a megelőző évben. Aránylag jelen-

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállító

kárpitos és díszítő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.

(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktáiraiban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kiviteli ebédlo, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivittelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigoruan stylszerű kivitelen.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922.

tékenyen emelkedett a sertések és a juhok, kisebb mértékben az igás és növendék marha kivitele, ellenben csökkent a vágómarhák és a használati lovak kivitele. Minthogy egyidejűleg a behozatal is vágómarhában és juhokban csökkent, a sertések behozatala pedig a kivitel emelkedéséhez viszonyítva számszerint kisebb volt, a kiviteli többlet ebben a három állatnemben kedvezőbben alakult, mint a megelőző évben.

A határszéli megfigyelő szolgálat az Ausztriába vagy azon túlra irányított állatszallitmányok egészségi állapotának és a szállítás egyéb feltételeinek ellenőrzésével hozzájárult az állatkivitel lehetőleg zavartalan lebonyolításához.

Az állategészségügyi hivatalok; illetőleg a felügyeletük alá tartozó sertés piacok forgalma a megelőző évhez képest emelkedett; az emelkedés túlnyomó részben a kőbányai piacra esik, a honnan részint az osztrák-magyar határon leendő levágás céljából élő állapotban, részint leölt állapotban 36,276 sertés Németországba szállított, s az 887 sertéssel a megelőző évben. A főhajtás mindkét piacra az ország területéről csökkent és a Kőbányáról való kivitel emelkedése folytán előállott szükségletet a Szerbiából való behozatal megfelelő emelkedése fedezte.

Az állategészségügyi rendszert folytatólagos rendezése érdekében a földmívelésügyi m. kir. miniszter a következő fontosabb rendeleteket bocsátotta ki.

Az állatorvosi közszolgálat államosításából kifolyólag több részletkérdés szabályozása váltán szükségessé, az év folyamán kibocsátott külön rendeletek intézkednek: a m. kir. állatorvosok hivatalos utazásainak mértékéről és beosztásáról, valamint az ezek alkalmából felterjesztendő utinaplók szerkesztéséről és ellenőrzéséről; a m. kir. állatorvosok hivatalos helyettesítéséről és a m. kir. állatorvosok esküdtszéki szolgálatáról.

A tavaszi állatvizsgálatok végrehajtását fontosságához mérten külön rendelet részletesen szabályozza.

A Németországba való állatszállítás marhaleveleinek kezelését a miniszter a német-osztrák-magyar egyezmény értelmében újból szabályozta.

Az állatszállítások egészségi ellenőrzésére vonatkoznak azok a rendeletek, melyek a megvizsgált kocsirakományok lezárására, a megvizsgált állatokról szóló jegyzékek vezetésére, a Kőbányára és Győrbe irányított sertés szállitmányok ellenőrzésére, a marhalevelek kiállítására, a szopós állatok szállítására és az állatvizsgálati díjak elszámolására adják meg a részletes utasításokat.

A sertésvesz elleni védekezés hatékonyabbá tétele érdekében a miniszter újból kiadta az ebben a tárgyban az 1898. év február havában kibocsátott rendeletét.

A pozsonyi mezőgazdasági kiállítás.

II.

A ló- és szarvasmarhakiállításokon konstatalható azon tény, hogy Pozsonyban nem az ország egész mezőgazdasága volt képviselve s hogy a kistenyésztésnek részvétele elenyészően kicsiny, a juhkiállítás még jobban kidomborította. Alig 200 darab juh volt kiállítva, legtöbbszörre a nyugati Magyarország nagyobb uradalmából és nem is azokból a legjobb tenyésztésekből, melyek az évi tenyészállatvásárokon ki szoktak tűnni. Ha ez után a kiállítás után akarná valaki Magyarország juh-tenyésztését megítélni, nemcsak számbeli, de minőségbeli hanyatlásra is következtethetne. Ki volt állítva mindössze 14 drb. finomgyapjas, 150 fésűs és 47 darab húsjuh. Különösen szépek voltak a lovag Biedermann Rezső Hampshiredown juhjai. A juhkiállításnak érdekes kiegészítő része volt a II. főcsoportban kiállított gyapjuminták kiállítása, mely részben a m. kir. gyapjumintázó intézet, részben egyes tenyésztők buzgósgából keletkezett.

A juhkiállításnál sokkal szebb és nagyobb arányú volt a sertéskiállítás. 340 darab hazai fajta sertés s ebből 276 drb. szőke mangalica volt kiállítva s itt méltán nyerte el az I. díjat Lovassy Ferenc nagy szalontai gazdasága és a II. díjat gróf Wenkheim Frigyes Isebeny-szt. miklósi uradalma. A nagyközönség s a vásárlók izlése azonban a jury ítélete ellenére is inkább a másodikhoz hajlott s innen vásárolt a legtöbbet. A Lovassy sertései szemre többet, nagyobb mutatnak, de a Wenkheim uradaloméi talán kiegyenlítettebbek, finomabbak voltak. Fekete fecskéhasú szép sertéseket állított ki gróf Zichy János N. Lángról és Kenyeres János Pa. Atyásról. A külföldi fajták közül 25 darab yorkshirei, 13 drb. berkshirei, 34 darab poland china, 6 db. weszfáliai, 2 db. meiszeni volt látható; tehát aránylag kevés és különösen kevés a nyugati Magyarországból, hol pedig a húsfajták tenyésztése elterjedt.

Külföldi sertések közül diszoklevelet és tiszteletdíjat kaptak Lajos bajor kir. hercegné sárvári uradalma yorksb. reii kollekcója, Elek Lipót, Ernő és Géza westphaliai sertései.

Keresztezések és tájfajták közül minket legjobban a nagyküüllőmezei kisgazdák báznai kollekcója érdekelhet. Egy kiállításon, ahol régi tenyészetek jó előre preparált állatjaikat mutatják be, a későn előkészített báznai sertések csak a szakértők előtt tünhettek föl s csak azok előtt birhattak érdekességgel, akik ennek a fajtának belső jó tulajdonságait ismerik. Szemre bizony nem sokat mutattak ezek. Mindenesetre tanulságos és hasznos dolog volt Dorner Béla intézőtől, hogy a báznai, zagoriai és lengyel sertésfajtákat is bemutatta a kiállításon. A híztortások csoportjában diszoklevelet és I. tiszteletdíjat nyert Gottfried Ludwig pozsonyi cég mongolica sertésekért, II. díjat pedig Pfeiffer Mátyás és Wertheimer Frigyes.

A pozsonyi baromfikiállítás nemcsak a kiállított tenyészanyag nagy száma és annak kitűnő minősége által képezte a közérdeklődés középpontját, hanem az által is hogy csoportbiztos, Hreblay Emil az elrendezésnél szakított azzal a régi, még a külföldi kiállításokon is szokásos rendszerrel, mely szűk kalitkákban egy-egy tenyésztesnek 3-6 kiválasztott példányát képes csak bemutatni s ha bármily szépek is ezek a példányok, az egész tenyésztesről világos képet még sem nyerhetünk. A pozsonyi kiállításon sodronykerítéses tágas helyen mutatták be az egyes tenyésztesek nemcsak legkiválóbb példányaikat, de 25-50 drb. baromfit is, amiből aztán már könnyebben lehetett ítéletet alkotni az illető tenyésztes értékéről. Nem kalitkákban gubbasztottak itt az állatok, hanem tágas helyen mozogtak, kapargáltak és szétszedhetők baromfiházakban húzódhattak meg éjszakára. Ez nemcsak a tenyésztes szempontjából volt érdekes, de állategészségügyi szempontból is hasznos volt.

Mennyiség tekintetében is fölülmult a pozsonyi baromfikiállítás minden ilyen kiállítást. Ki volt állítva ugyanis:

2300 darab	tyuk
600	lud
500	kacsa
200	pulyka,

összesen 3600 darab, mely mennyiséget 130 kiállító mutatta be s ezek közül a pest-, szolnok- és aradmezei gazdasági egyesületek gyűjteményes kiállítását mintegy 100 kisgazda állatai képezték, úgy hogy a kiállítóik száma 230-nak vehető.

Fajtákat illetőleg legnagyobb érdeklődéssel figyelték a hirtelen híressé vált orpingtonokat, ezt az aranyárga tollú, szép testalkatú kitűnő tulajdonságúnak mondott fajtát, amiből több tenyésztes nagyobb kollekcióban állított ki. Polónyi Manó és Mathiasz Jánosné tenyészetei küzdöttek itt az elsőségért. A langshan, plimut és néhány más exotikus fajtán kívül gyönyörűen volt képviselve a hazai magyarfajta vörös, fehér és kenderma-

gos változatai. Valóban gyönyörűség volt látni ezt a tisztaságában bemutatott kitűnő testalkatú, élénk, fűrge, ügyes magyar fajtát, melynek előnyei talán kisebbek, mint néhány idegen fajtának előnyei, melynek talán hátrányai is vannak, de melynek óriási előnye, hogy a mienk, a mi viszonyaink között alakult ki, ami éghajlati, tenyésztési és takarmányozási viszonyainknak a legmegfelelőbb. Ugyanez mondható az erdélyi kopasznyakutól is, melyből mintegy 80 drb. szütnén ki volt állítva. Nagyobb számban mutatták ezt be Kolozsváry János, Gógánról és Galgóczy Antalné, Mustárlól.

A pulykák aránylag kis számát az idegi kedvezőtlen évjárat okozhatta. Kiállítottak bronz, francia- és fehérpulykát.

Az emdeni felvér és félvér ludak, meg a pekingi kacsák és annak keresztezési produktumai ugyancsak szép számmal és szép példányokkal voltak képviselve. Különösen az emdeni, magyar lud, a pekingi és magyar kacsa keresztezései voltak szépek testre is, tollra is.

S hogy ezt a gyönyörű tenyészanyagot fáradság nélkül, élvezettel lehetett végig szemlélteni, hogy abban nemcsak gyönyörködni lehetett, de tanulságokat is lehetett gyűjteni, annak kétségkívül az ötletes, eredeti, kitűnő rendezés volt az oka. Ez emelte a baromfikiállítást a pozsonyi kiállítás legszebb látványosságává. Elismerés érte azoknak, a kiket illet.

(Folytatjuk.)

A növény minő tulajdonságaira terjedjen ki figyelme a vetőmagnemesítőnek a gabonafélék nemesítésénél.

(Befejező közlemény.)

Német magtenyésztők egy némelyike s köztük Lochow a petkusi rozs előállítója lényeges szerepet tulajdonít a szár hosszának, azt mondván, hogy a szár hossza szoros összefüggésben van a kalász hosszával és pedig oly formán, hogy miúel hosszabb a szár, annál hosszabb lesz a kalász, melyet a szár nevel és viszont. Ehez hasonló összefüggés van a felső bütök és a kalász közötti szárrészlet meg a kalász hossza között. Ezen alpból kiindulva Lochow a tenyész kiválasztásnál tekintettel van nemcsak a szár egész hosszára, hanem a felső bütök és a kalász közötti szárrészlet hosszára is.

A kalász hossza, a kalászkák állása, benőttsége — azaz az orsó hosszegységére eső kalászkák száma — a magvak fekvése, nagysága, színe, mind oly tulajdonságok, melyeket a magnemesítőnek tekintetbe kell vennie.

A kalász hossza elsősorban a termőképességre bír befolyással, hosszabb kaláson több a kalászkák száma s így nagyobb terméshozam van kilátásba helyezve.

Tulhosszu kalásznak nagy hátránya, hogy könnyen meggörbül, főképpen a rozsnál, a mi nagy hátrány éppen a nevezett növény-nél, amennyiben az ilyen növény igen könnyen hullatja magját, mivel a rozsnál a magvak lazán vannak a polyvalevek közzé beékelve. Ezen okból Lochow különös tekintettel a rozs nemesítésénél arra, hogy a kalászkák lehetőleg felálló legyenek, mikor is a magpergés % a lényegesen redukálódik.

Legmegfelelőbb kalászkák a közép nagyságúak azon esetben, ha azok szép egyenletesek és jól benőttek. Tulhosszu kalászból a magvak a kalász alsó, de főképp a felső részben nem fejlődnek jól ki, ily kalászkák kedvezőtlen időjárás esetén igen sok gyenge magot adnak.

Legjobb, ha a nemesítő az egyenletes és szabályos, nem tulhosszu kalászkákat választja továbbtenyésztésének anyagául, mert az ilyen kalászkák virágzása, érése lehetőleg egyenletes és a mag is a legjobb minőségű egyenletes lesz.

Figyelnie kell arra, hogy a kalászorsó hosszegységén lehetőleg sok kalászkák foglal-

jön helyet. de főleg a rozsnál arra, hogy ennek dacára három virágu ne legyen, mert a harmadik virág termése mindig másod, vagy harmadrendű szokott lenni és ez a szép első rendű magvak értékét alászállítja.

Zabnál a buga alakulása és az ágak száma jön tekintetbe. Fontos dolog itt az, hogy ezek erőteljesek legyenek és lehetőleg nagy számmal lépjenek fel, mert a zab termése ezzel lényegesen emelkedik.

Oly magtenyésztő, a ki behatóbban és odaadóbban foglalkozik a magnemesítéssel, még a magvaknak egyes tulajdonságait is tekintetbe veszi és vizsgálja.

A magnál legszembeötlőbb tulajdonság a szín. Buzánál az élénk haragos sárga szín a legjobb, mivel az ilyen színű mag legtöbb sikért tartalmaz, a mi a buza minőségénél első rendű tényező. Fehér színű buzánál a keményítő tartalom van nagyobb rovására a sikértartalomnak.

Rozsnál két szín jöhet tekintetbe, u. m. a zöld és sárga, illetőleg szenyynes sárga szín. A telt szemű zöld színű magvak állítólag életerősebbek és jobb minőségűek lennének, mint a sárga színűek és a mint a kísérletek mutatják, ezen színbeli tulajdonság a rozsnál átörökíthető. A keszthelyi gazdasági tanintézet kísérleti terén ez irányú kísérletek már négy év óta folynak, melyek mindenestre igen érdekes adatokat fognak szolgáltatni arra nézve, hogy a szín mennyiben átörökíthető és minő jelentőséggel bír a magnemesítőre a tenyész kiválasztásnál.

Az árpa nemesítésénél, különösen a sörárpanál jön a szín tekintetbe, hol kívánatos, hogy ez halványsárga legyen.

Alak tekintetében rozsnál, buzánál, zabnál a mag lehetőleg telt szemű legyen, ne zsugorodott, mert ez utóbbi a kényszerérésnek vagy egyéb káros behatásnak a következménye lévén, a mag tenyész képességét lényegesen leszállítja. Sörárpanál a tulhasas magvak tenyésztésre való használatától óvakodni kell, mivel az ilyen mag nehezen és egyenetlenül csirázván, a sörgyáros nem szívesen vásárolja.

A magnemesítésnél tekintetbe jön továbbá a héj vastagsága, lisztesség a hektoliter és abszolút súly vizsgálata. Ezeknek a vizsgálatára egy praktikus gazda figyelme, tekintettel a körülményes és sok esetben költséges és különös eszközök beszerzésére, alig terjedhet ki.

Ezen utóbbi tulajdonságok vizsgálatát egy privát gazdának a tenyész kiválasztásnál legtöbb esetben figyelmen kívül kell hagyni, mivel ez igen költséges eszközök beszerzését teszi szükségessé és a vizsgálat maga igen lassu. Különben ezen tulajdonságok tekintetbevétele is, melyek a növényzet morfológiai tulajdonságát képezik s melyeket fennebb megbeszéltem, elegendők arra, hogy a magnemesítő gyorsan a megfelelő eredményt elérje.

A magnemesítés sikerének alapfeltétele a helyes és okszerű talajművelés. Oly gazda, a ki a talajművelésre nem fordít gondot, hasztalanul fáradozik a magnemesítésen, mert minden munkáját és fáradságát csak akkor kíséri áldás, ha a talajkultúra jó és helyes.

Kozma Dénes.

Könyvszemle.

„Munkabér és kivándorlás“ cím alatt lapunk segédszerkesztője, *Ezer Ernő* érdekes röpiratot bocsájtott közre Budapesten, melyben számszerű adatokkal mutat rá arra, hogy a magyarországi kivándorlásnak egyik legfőbb oka a mezőgazdasági munkabérek rendkívül alacsony volta. A röpirat kiváló statisztikai adatok alapján kimutatja, hogy a magyar mezőgazdasági munkás keresete a napszám szakmánya és részes munkánál is kisebb, mint a kelet-galiciai munkások bére, akik helyzetük javítására az idén a legradikálisabb eszközökhöz, a zendüléshez fordultak. Különösen az

erdélyi munkabérvizonyokra nézve valóban elszomorító adatok kerültek ez uton napvilágra és ezek belevilágítanak a székely kivándorlás eredő okai közé. Szépen mutat rá a brosúra arra a tényre:

„Hogy a közgazdaságra nézve káros a székely kivándorlás, ahhoz kétség sem férhet. De ha egyszer nem tudunk, vagy nem akarunk olyan keresetet adni nekik, mint amint az ő nagyobb igényeik megkivánnak, ha nem birunk olyan munkát adni a székelynek, mely vérmérsékletének, szokásainak megfelel, akkor inkább kívánjuk azt, hogy igényeinek kielégítésére másutt keressen földet, mint azt, hogy igényeit az életföntartás minimumáig lefokozza. Inkább kívánjuk azt, hogy képességeivel másutt boldoguljon, mintsem azok eltompulásával nálunk elbutulva vegetáljon. Mert a kultura szent nevében kell azt kívánunk, hogy népünk inkább elégtelen emberekből álljon össze, mint boldog állatokból.“

A röpirat sem kívánja azt, hogy a földbirtokososztály hirtelen föllemelje a munkabéreket, mert teljesen tudatában van annak, hogy az a mai gazdasági és gazdálkodási viszonyok között lehetetlenség számba megy s a munkabér minimumának törvényes megállapítása merőben lehetetlen, de célszerűtlen dolog is volna.

„És mégis, ha a kivándorlásnak az államra veszedelmes folyamatát meg akarjuk állítani, vagy le akarjuk csapolni, azt csakis a munkásosztályra való tekintettel tehetjük; de nem úgy, hogy a rájuk nézve hasznos kivándorlást megnehezítjük, hanem úgy, hogy a kivándorlás által kitűzött végső céljukhoz, a föld szerzéséhez maga az állam segíti őket.“

Megjelöli a röpirat részletesen azt is, hogy az állam hogyan érhetné el ezt a célját, annél fontosabb földadat alig lehet mai közgazdasági életünkben.

A füzet ára 50 fillér és szerkesztőségünkben is kapható. fsz.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetés megrendelés minden számról legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Értesítés.** Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ és az „Erdélyrészi Gazdatiszti Egylet“ hivatalos helyiségei, az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége és kiadóhivatala, valamint az „E. G. E. Állandó Gazdasági Gépkiallítása“ és annak irodája — f. évi szeptember hó 1-től kezdve Kolozsvárt *Petőfi-utca 7. sz.* alatt, a Bölöny-féle házba helyeztetek át.

— **Országos gazdatiszti nagygyűlés Pozsonyban.** A magyar gazdatisztek országos egyesülete f. hó 13-án Pozsonyban a kiállítás alkalmából gazdatiszti nagygyűlést rendezett, mely nagygyűlésen a magyar gazdatiszti kar legfontosabb kérdéseiről kellett tanácskozni. Ismertettük már azokat a határozati javaslatokat, melyeket a nagygyűlés elé terjesztettek az előadók s melyeket a nagygyűlés határozatokká emelt. Illusztris és szakértő férfiak tartották meg ezeket az előadásokat és csak örvendenünk lehet azon, hogy a nagygyűlés a más oldalról megindított ellentétes agitáció dacára is higgadtan vitatta meg és fogadta el a tett javaslatokat. *Máday Izidor* min. tan. elnöki megnyitó beszéde és *Kazy József* min. kiküldött üdvözlő beszéde után *Jeszenszky Pál* főtitkár tette meg jelentését. *Bujanovics Sándor* behatóan foglalkozott a magyar gazdatiszti karnak az új törvény által beállott helyzetével és szépen mutatott rá, hogy ez a törvény közzsükség, melynek ha vannak házai, azokat csakis egyesült törekvéssel lehet és kell helyrehozni, még pedig azokban a szervezetekben, melyek úgy az okleveles, mint a nem okleveles gazdatisztek sorsát egyformán ápolják. Az előadás nyomán keletkezett vitá-

ban többen és tárgyilagosan említették föl azokat a sérelmes rendelkezéseket, melyeket a gazdatiszti törvény a „nem oklevelesekre“ tartalmaz, de az előadó megjegyzései után egyhangulag határozták el azt, hogy a törvény egyes rendelkezéseinek orvoslásánál nem fordulnak idegen segélyért, hanem az országos egyesület közbenjárásában biznak meg. Ezután *Kiss Lajos* értekezett a gazdatiszti nyújtandó díjintézetéről s a nagygyűlés egyhanguan elfogadta azt a javaslatot, mely a nyugdíjintézet nagyobb pártolására irányult. *Christélyi Béla* érdekes és szép előadást tartott a vidéki gazdatiszti körök szervezéséről, melyeknek szükségességét és hasznosságát fejtegeti és fölszólítja a gazdatisztek, hogy ilyen egyesületekben tömörüljenek, mert ez az egyetlen eszköz az érdekek hathatós megvédésének. *Bujanovics Sándor* indítványára kimondta még a nagygyűlés, hogy minden gazdatisztnak erkölcsi kötelessége a gazdasági munkássegélypénztár ismertetése és népszerűsítése a maga körében. Az elnöki zárószó s az elnökségnek a vezetésért való köszönetnyilvánítás után a nagygyűlés véget ért.

A nagygyűlés a következő táviratot küldte *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszternek:

„A magyar gazdatisztek országos nagygyűlése egybesereglett gazdatisztek őszinte ragaszkodással üdvözlök Nagyméltóságodat, Magyarország nagynevű földművelési miniszterét, ki mint ilyen, minden alkalommal tanujelét méltóztatott adni a magyar gazdatiszti kar iránti atyai jóindulatának is. Tiszteletteljesen kérjük, hogy e jóindulatot irántunk mindenha megtartani és a magyar gazdatiszti kar érdekeit továbbra is hathatós pártfogásban részesíteni kegyeskedjék.“

A magyar gazdatisztek országos nagygyűlése nevében *Bujanovics Sándor*, *Máday Izidor* elnökök, *Jeszenszky Pál* főtitkár.

A miniszter az üdvözlőre *Bujanovics Sándor*hoz a következő távirattal felelt:

„Hálásan vettem a magyar gazdatisztek országos nagygyűlésének oly szives és kitüntető megemlékezését, kérem a tisztelt nagygyűlést biztosítani, hogy mindenkor kiváló örömmel fog szolgálni, ha a magyar gazdatiszti kar jogos érdekeit közvetlenül vagy közvetve előmzditanom alkalmam lesz.“

A nagygyűlésen az *Erdélyi Gazdatiszti Egyesület*et *Deák Ignác* alelnök, *Debreczy Ferenc*, *Suba Károly* egyleti tagok és *Eber Ernő* titkár képviselték.

— **Komlótermés — ártudósítás.** (Komlótermelési szaktanár komlóár- s terméstudósítása. Csehországból.) Sa a z. Itt s a vidéken a komló szedése annyira be van fejezve, hogy csak a késői fajták szedetlenek. Az egy hónap előtti termésbecslésnek nem felelt meg a töke, mert Saaz környékén 120.000 mmázsát vártak s csak 90.000 mmázsát termés lett, az is apró. Bajorország felső vidékén a drótos kertekben jó közepes termés lett, a karós művelésű kertekben gyenge az inda s sok a beteges, fejletlen toboz. Nürnberg környékén s Hollandiában folyik a szedés, utóbbi helyen a késői kertekben kezd a fekete rozsdá felépni. A kénese s szárító gyarak (Preparir anstalt) erősen működnek. Ausch vidékén is a remélnél 20%-al kisebb a termés. — Nürnbergi piacon nyíltan fumigálják az osztrák és magyar termést, bár saazi megbízottjaikkal csendesen számon tartják a megpuhult termelést, mert Amerikából s Angliából rossz hírek érkeznek, úgy, hogy az ideai angol szükséglet csak a kontinensről fogják fedezni. Itt a forgalom igen csendes, 50 klg.-ként 60–70 frtot (!) ígérnek, de a termelők általán tartozkodnak s várnak az angol színvállásig. Tájékozódás nyomán a magyar komló az időkeregetett lesz, mert apró, finom s hogy otthon fog elkelní. Egy marosvölgyi (erdélyrészi) mintát 100 klg.-ként 200 koronára becsültek itt. Hír szerint sok ügynök jár a magyar komló sok között. Még arra kéri jozsett szaktanár a termelőket, hogy a komló eladása esetén azonnal tudósítsák lapunkat vagy út az áralakulásról.

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélénkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

az

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely Magyarország teljes kormányzati és anyagi önállóságáért lelkesül. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetnek közvélemény akcióinál.

Legélénkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert éjjeli lap lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal-, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg más lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „UJSÁG” előfizetési ára

egész évre csak:	24	korona.
félévre	12	”
negyedévre	6	”
egy hónapra	2	”

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését mult évi december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfi támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „UJSÁG” kiadóhivatalának
Kolozsvártt”

(781.)

czimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati működéssel, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszti állást keres.

2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algógyi földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszti állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszti állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

7. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

8. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre boesítja kívánatra a titkári hivatal.

A jölsorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvárt, Petőfi-utca 7.)

Betöltendő állás.

Egy erdélyi uradalomban anszőlőkezelői állás üre-

sedett meg. Pályázhatnak az állásra egyszerű, nős, vinczellér iskolát végzett egyének. Az évi javadalmas: 400 k. készpénz, 6 mm. őszi búza, 6 mm. rozs, 4 mm. szemes tengeri, 2 drb. tehén, legelő és teletetés s ezek borjúja 1 éves korig, 2 (1200 □ öles) hold szántott tengeri föld, 10 m³. kemény hasábfá. — Kötelessége leendő az uradalmi 15 holdnyi szőlőterület szakszerű munkáltatására és vezetésére felügyelni s a gazdaságban az ellenőri teendőket végezni. Az állásra reflektálók sürgősen adják be ajánlatukat, eddigi működésük megjelölésével a titkári hivatalhoz.

Alkalmazást keresők

Kovácsnak ajánkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Különlélek.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálitója és az arany koronás kereszt bír... tokosa ...

műbútor- és épületaszti munkák és parquette gyári üzlete

Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. (845.)

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari

hidmérleg és gépgyár

BUDAPEST,

Andrássy-út: 15.

Ájánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeket, valamint gazdasági és ipari czélokra szolgáló tízedes és százados raktári mérlegeket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(902.)

Eladó birtok!

Székelyföld legszebb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.

Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa Kolozsvárt,

— Jókai-utca 2. szám. —

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmuló izléssel tartósan és olcsó árért készítenek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A címre kérem vigyáznl.

4 törzs

Plymouth Rock

tyuk

— eladó. —

Áruk 50 korona.

Cím a kiadóhivatalban.

(1003.)

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségcszámítás bérmentve küldetik.

(464.)

Mercinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövetyudonságokat.

Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

Simmenthali üszök

megvételre kerestetnek (12—15 drb)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek. (1005.)

Gyümölcs és szőlő sajtók, (898.)

„HERCULES“ folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval a LEGMAGASABB MUNKAKÉPESÉG GARANTÁLVA, a munka képesség 20%-al nagyobb mint bármely más sajtónál.

különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére.

Hydraulikus sajtók

Szőlő és gyümölcs zúzók

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek fekvően és kocsira szerelve.

Lé-sajtók és a gyümölcslő készítésére szolgáló bogyoörölők. Aszáló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia“ permetezők, hordozhatóan és kocsira szerelve a szőlők permetezésére, a szegenes és tormánes, valamint a vértetű kiirtására, szőlő okék gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyári vasöntője és gőzhámora által

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Külföldre 490 arany, ezüst és bronz éremmel.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Képviselek és vizionáriusok kívántatnak.

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB
JÓZSEF, GOLDZIHNER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti:

(156)

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műemlékkel, 60 színes mülappal, 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

Megjelenik tizenkét
kötetben

famentes, tehát soha meg
nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívüli díszes félbőr-
kötésben, bőrháttal és
vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-
egy kötet jelenik meg.

Megjelenik
füzetes kiadásban is
240 füzetben.

Több füzet semmiképp sem
lesz.

Hetenkint egy füzet fog
közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára:
30 k.

A füzetes kiadásban
díszes bekötési táblák
szállítatnak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

- Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárban
- Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;
 - kötetenként utánvétellel bérmentve,
 - havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alólírt
kiadókhöz intézendők

**Tájékoztató képes prospektust
vagy
mutatványfüzetet**

ingyen és bérmentve
küld a mű kiadóhivatala:
BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18 szám.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás. A magyar tudomány nyujta a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekokről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat,

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek,

irodalmi intézet részvénytársaság.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Cichéket
mindennemű nyomtatványhoz
szép és tisztá kivitelben
pontosan és olcsón
készít
Fischer és Spöt
Fotográfia- és Művészet
Budapest
Kossuth-Lajos-utca 5. szám
Videki-megrendelések pontosan
egyhözoltatnak

(780.)

1901. évi forgalom 26000 mmázsa.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapju-aukciókra,

melyek idei második sorozata
folyó évi szeptember hó 24-én
veszi kezdetét.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárve-
részi vállalat Budapest, Dunaparti teherpá-
lyaúdvár” címzett gyapjuküldemények a
M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdve-
ményben, valamint ingyen raktározásban
részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

Gyapjuárveési vállalat (789.)

HELLER M. S TÁRSA
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Kitüntetve több ezüst, bronzéremmel és
oklevéllel.

— Alapított 1885. — — Alapított 1885. —

Muntyán Béla

polgári és katona szabó
Kolozsvárt, Farkas-utca 8. szám.

Megrendeléseket elfogadok és a legújabb
divat szerint készítek polgári, ugyszintén ka-
tonai és hivatalnoki egyenruhákat, valamint a
legeredetibb izlésű magyar és diszmagyar
öltönyöket.

Teljes tisztelettel

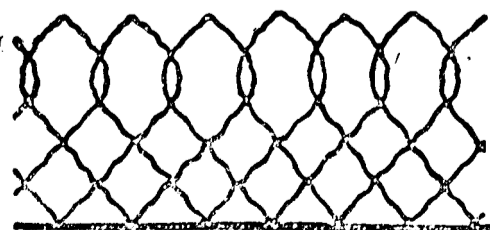
Muntyán Béla
szabó mester.

(896.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, úgy mint: kertek
erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez
való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fon-
nattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági-

magyar és csekmra adtakok rostelyzatai, athany-
rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók
gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löher-
rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra
vas-, réz- és ezüszövetek, Kruppa-sodrony szegély-
zetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekeríté-
sére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták (z
sziták, ruganyos ügybetétek (mátráz), sodrony-láb-
törlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve
szolgálók.

(339.)